

MĄDRE SŁOWA DŁA RODZIN

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Prz 5,3-14; Mt 19,5; 1 Kor 7,3-4; Prz 13,22; 14,26; 17,22; 23,13; 31,10-31.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Zaufaj Panu z całego swojego serca i nie polegaj na własnym rozumie! Pamiętaj o nim na wszystkich swoich drogach, a On prostować będzie twoje ścieżki!” (Prz 3,5-6).

Na jakimkolwiek etapie życia jesteś obecnie, twoje istnienie, jak każdego z nas, zaczęło się od matki i ojca, bez względu na to, jaka więź łączyła ich z tobą po twoich narodzinach i czy w ogóle ją mieli. Z drugiej strony niektórzy ludzie poza rodzeństwem i dalszymi krewnymi nigdy nie mieli własnej rodziny poza tą, w której się wychowali.

Jakakolwiek jest nasza sytuacja i cokolwiek dzieje się obecnie w naszym życiu, *Księga Przysłów* oferuje nam połączenie pouczeń, poezji, wnikliwych pytań i mądrych życiowych maksym. *Księga Przysłów* jest w gruncie rzeczy skomponowana jak rodzinny dokument, w którym klucze do pobożnego życia zostały przekazane dziecku przez rodzica. Jak rodzice mogliby napisać list z radą dla syna lub córki wyjeżdżających na studia czy wyprowadzających się z domu albo podejmujących pracę z dala od domu, tak *Księga Przysłów* została zaadresowana przez ojca do syna: „Synu mój, słuchaj pouczenia swojego ojca i nie odrzucaj nauki swojej matki” (Prz 1,8). *Księga Powtórzonego Prawa* nakazuje rodzicom dzielić się swoimi przekonaniami z następnym pokoleniem. Ten właśnie cel spełnia *Księga Przysłów*. W wypowiedziach ojca słyszymy głos Niebiańskiego Ojca wzywającego nas do uczenia się.

Wymień problemy i konsekwencje wynikające z przedmażeńskich i pozamażeńskich kontaktów seksualnych opisane w Prz 5,3-14.

Pobożna osoba rezerwuje swoje najgłębsze uczucia i seksualną intymność wyłącznie dla współmałżonka. *Księga Przysłów* zwraca się do mężczyzny (syna), ale jej przesłanie odnosi się także do kobiet, co zostało wyrażone w *Pieśni nad Pieśniami* (por. Pnp 4,12-15). Pozorną atrakcyjność pozamażeńskich kontaktów seksualnych należy oceniać w świetle przerażających konsekwencji grzechu. Przygodnym aktem seksualnym nie towarzyszy autentyczna odpowiedzialność za drugiego człowieka ani szczere zaangażowanie, a zatem daleko im do prawdziwej intymności. Prowadzą one jedynie do marnowania materialnych, fizycznych i emocjonalnych zasobów, zubażając nas pod każdym względem. Ponadto każdy z nas będzie musiał odpowiedzieć przed Bogiem za swoje decyzje i czyny.

Seksualna intymność jest jednym z największych darów Boga dla ludzkości, ale została zarezerwowana wyłącznie dla małżonków (zob. Mt 19,5; 1 Kor 7,3-4; Hbr 13,4). W *Księdze Przysłów* obraz ożywczego i obfitego źródła wody jest użyty jako delikatny symbol przyjemności i satysfakcji małżonków czerpanej z ich miłości i intymności. Obraz ten został przeciwstawiony marnotrawstwu będącemu wynikiem niewierności. Wyrażenie *żona twojej młodości* (zob. Prz 5,18) wskazuje, że nawet gdy małżonkowie się starzeją, ich wzajemne oddanie ma trwać do końca. Mąż nadal ma się rozkoszować i *upajać* (zob. Prz 5,19) wdziękami swojej żony.

W upadłym stanie człowieka jego seksualne skłonności mogą go zwodzić na manowce, odciągając od Bożego planu dotyczącego ludzkiej seksualności. Jednak Bóg dał ludziom zdolność rozumowania i wybierania. Pokusy seksualne, jeśli nie są odpierane, mogą się stać nie do zniesienia. Zdecydowane trzymanie się Bożego planu w kwestii seksualności w małżeństwie może nas uchronić przed wpadaniem w nieuprawnione relacje seksualne. Postanowienie dochowania dożgonnej wierności Bożemu przeznaczeniu seksualności w małżeństwie jest jedyną rozsądną postawą i przynosi obfitą nagrodę.

Gdybyś wiedział, że ktoś z twoich znajomych zmaga się z seksualnymi pokusami, które zagrażają jego małżeństwu, jakie rady udzieliłbyś tej osobie?

Zwróć uwagę na opisane w *Księdze Przysłów* cechy charakteru, jakie powinni posiadać ojcowie i jakie mogą wpływać w znaczący sposób na ich dzieci.

Prz 13,22; 27,23-24

Prz 14,26

Prz 15,1.18; 16,32

Prz 15,27

Prz 29,17

Charakter ojca ma bezpośredni wpływ na dzieci i dziedzictwo, które im przekazuje. Dzieci oczekują od ojca wsparcia, poświęcenia, kierownictwa i wzorca postępowania. *Księga Przysłów* chwali tych ojców, którzy czynią starania, by zapewnić byt rodzinie i mądrze zarządzać rodzinnymi zasobami. Na wiele sposobów „dręczy dom swój zdobywający nieuczciwie zyski” (Prz 15,27 BI). Ojciec musi stawiać rodzinę ponad pracą. Pobożni ojcowie starają się być cierpliwi i panować nad swoimi emocjami. Szanują fakt, iż dzieci są zależne od nich. Karcą dzieci, ale nie dopuszczają się wobec nich przemocy ani nie nadużywają władzy rodzicielskiej. Ponad wszystko poświęceni ojcowie podążają za Bogiem, poddając się panowaniu Jego miłości i ucząc się z Jego Słowa, aby mogli prowadzić swoje dzieci właściwą drogą.

Ostatecznie najważniejszą rzeczą, jaką ojciec może uczynić dla swoich dzieci, jest miłowanie ich matki. Jego wierność i stałe uczucie dla niej albo ich brak będą wywierać wpływ na dzieci także w ich przyszłym dorosłym życiu.

W *Księdze Przysłów* wierność Bogu, oddanie w małżeństwie i rodzinie oraz uczciwość w osobistym i społecznym życiu są zasadniczymi wątkami. Powodzenie w każdej dziedzinie życia zależy od stanu serca człowieka. Pokusy — seks pozamałżeński, lenistwo, niegodziwy zysk lub przemoc — są liczne, ale mądry mąż i ojciec oczekuje pomocy od Boga, by dokonywać zawsze właściwych wyborów.

Dlaczego zasady moralne wyrażone w *Księdze Przysłów* są ważne dla każdego — bez względu na to, czy ktoś jest, czy nie jest ojcem? Jak twoje czyny, dobre i złe, wpływają na innych, a zwłaszcza na dzieci? W jakich kwestiach powinieneś zachować większą rozwagę?

Czego *Księga Przysłów* uczy o znaczeniu dyscypliny i o korygowaniu postępowania dzieci? Zob. Prz 10,17; 23,13-14; 29,1.15.

Rodzice czasami karzą dzieci, by uświadomić im, że coś jest społecznie niedopuszczalnym zachowaniem; karzą je za nieposłuszeństwo; karzą je nawet, by wyrazić swoje niezadowolenie, gdy dzieci przynoszą im wstyd. Ale jaka jest Boża intencja przyświecająca dyscyplinie stosowanej wobec młodszych członków Jego rodziny? *Księga Przysłów* umieszcza dyscyplinę stosowaną przez rodziców w kontekście nadziei na przyszłość (zob. Prz 19,18). Pobożni rodzice wiedzą, że dzieci mają grzeszną naturę. Jedynie określona moc może im pomóc się z tym uporać, a tą mocą jest Chrystus¹. Misją i celem chrześcijańskich rodziców, co obejmuje także dyscyplinę, jest doprowadzenie dzieci do Boga.

Podtrzymywanie delikatnej rośliny. W Chrystusie dyscyplina jest postrzegana nie jako kara czy wyraz władzy, ale jako odkupieńcze naprawianie. Boży plan zakłada, że miłujący rodzice, znając siłę grzechu, będą kierować dzieci do stóp Chrystusa. Troskliwi rodzice karzą swoje potomstwo w sposób łaskawy i stanowczy, powściągając dzieci i kierując nimi od pierwszych lat życia, podobnie jak osoby uprawiające rośliny zapewniają podporę nowym sadzonkom, póki młodzi ludzie nie rozwiną panowania nad sobą i nie zaufają Bogu tak, by współdziałać z Nim w planie zbawienia, rozwoju i dojrzałości.

Jakie przesłanie dla rodziców jest zawarte w Prz 13,24; 23,13-14?

Owszem, w kilku wersetach wspomniana jest *różga* (hebr. *szewet*) w kontekście dyscyplinowania dzieci. W chrześcijańskiej literaturze poświęconej rodzicielstwu popularny jest pogląd, iż użycie różgi przez rodziców powinno być podobne do tego, jak używa jej Niebiański Pasterz, by prowadzić swoje stado (zob. Ps 23,4). W innych miejscach *Pismo Święte* wskazuje potrzebę cierpliwego nauczania, ukazywania stabilnych wzorców, dobrej łączności i ścisłej więzi w celu wpływania na dzieci i zmieniania ich (zob. Pwt 11,18-19). Aby osiągnąć pożądany efekt naprawy i pozyskać dziecko dla Boga, konieczne jest to, by czuło się ono kochane przez rodziców (zob. Prz 13,24).

Gdy dyscyplina traci swój zamierzony cel, będąc zbyt surowa albo nierozumna, jak rodzice mogą naprawić swoje relacje z dziećmi?

¹ Zob. Ellen G. White, *Wychowanie*, Warszawa 1992, s. 20-21.

W jaki sposób *Księga Przysłów* posługuje się humorem, przedstawiając pewne irytujące sfery życia domowego? Zob. Prz 21,9.19; 27,15-16. Jaki efekt wywiera to humorystyczne podejście?

Szereg przysłów dotyczy tego, w jaki sposób traktujemy siebie nawzajem w bliskich relacjach. Przekazują one swoje przesłanie z lekkością i delikatnym sarkazmem, jak to o niewrażliwym przyjacielu, który „sercu strapionemu śpiewa pieśni” (Prz 25,20), i to o zbyt wczesnie wstającym domowniku, który niby to błogosławi swoich śpiących bliskich, pozdrawiając ich „zbyt głośno” (Prz 27,14). Niejedna żona czytając wersety dotyczące swarliwej kobiety, mogłaby dodać podobne przysłowia o swarliwym mężczyźnie! Kobiety czasem narzekają, że takie przysłowia pogłębiają problem, gdyż zwracają się tylko przeciwko kobietom, podczas gdy mężczyźni, także odpowiedzialni za atmosferę w rodzinie, również bywają kłótlivi. (Wyobraź sobie, jakie musiało być życie w domu takiego Kajfasza czy Annasza!)

Radosne serce pomaga. Poczucie humoru w życiu rodzinnym jest niezbędne. Humor jest jak smar na trybach maszynerii życia — zmniejsza tarcie i napięcie. „Wesołe serce jest najlepszym lekarstwem; lecz przynębiony duch wysusza ciało” (Prz 17,22). *Księga Przysłów* stosuje własne lekarstwo i pozwala nam roześmiać się na widok niektórych zachowań mogących drażnić i irytować. Gdybyśmy więcej się uśmiechali (albo nawet śmiali się, gdy dobry żart dotyczy nas samych), łatwiej byłoby nam mówić o naszych nawykach czy zachowaniach, które nas irytują i drażnią. Z drugiej strony poczucie humoru nie powinno być stosowane w celu lekceważenia czy pomijania tych spraw, które wymagają poważnego podejścia.

Niska temperatura ciała może być objawem chronicznej infekcji. Kłótnie, łajanie i narzekanie mogą świadczyć o tłumionym gniewie u jednego czy kilku członków rodziny, być może związanym z trudnościami we wzajemnym komunikowaniu się. Narzekający partner usiłuje przeciwstawić się temu, co odczuwa jako narzuconą władzę i wymuszone panowanie, okazując niechęć do nawiązania bliskiej łączności. Jeśli infekcja zostanie usunięta, objawy ustaną. W chrześcijańskiej rodzinie — zamiast niezauważania problemu czy zamykania się na siebie nawzajem — poszczególne osoby powinny, bazując na miłości do Pana i wzajemnej więzi, przedstawiać swoje potrzeby i mówić o swoich uczuciach, aby usunąć przyczynę wzbierającego gniewu.

Dlaczego śmiech jest tak ważny w rodzinie? Jak może zostać użyty dla dobra albo wykorzystany w złym celu? Przedstaw podczas lekcji swoje przemyślenia w tej kwestii.

***Księga Przysłów* kończy się pochwałą wspianą żony. Wskaż cechy i umiejętności, które spotkały się z pochwałą. Zob. Prz 31,10-31.**

Opisana kobieta jest niezwykle osobą, a więc i poezja jest szczegółowa. Każdy z wersektów, poczynając od Prz 31,10, zaczyna się kolejną z 22 liter hebrajskiego alfabetu. Czytając tę pochwałę dobrej żony, można odczuć, że nawet cały alfabet nie wystarczy, by należycie ją wysławić!

Nacisk, jaki *Księga Przysłów* kładzie na potrzebę poślubienia właściwej osoby, znajduje odzwierciedlenie w powiedzeniu ukutym przez rabinów:

— „Domem męża jest jego żona”¹.

„Dzielna żona jest koroną swojego męża, lecz ta, która go hańbi, jest jak próchnica jego kości” (Prz 12,4). Pod koniec *Księgi Przysłów* w idealistycznym obrazie jednej kobiety ukazanych jest szereg różnych umiejętności takich jak: wytwarzanie odzieży, kupowanie posiadłości, uprawa roli oraz kierowanie rodziną i zarządzanie finansami. Dobra kobieta troszczy się o swoją rodzinę, a domownicy miłują ją i chwalią.

Te rozliczne talenty nie są wymogiem, jaki należy odnosić do każdej kobiety, ani wzorcem, z którym mężowie powinni porównywać swoją żonę. Opisując te zdolności i cechy, *Księga Przysłów* ukazuje po prostu, co jest najważniejsze i stosowne dla kobiety, jak również dla mężczyzny — cechy takie jak: wiarygodność, współczucie, prawdomówność, wierność, uprzejmość i pracowitość. Tajemnicą takiego życia według Prz 31,30 jest to, że taka kobieta jest *bogobojna*.

W Prz 31,10 hebrajskie słowo przetłumaczone jako *dzielna* oznacza *siłę*, *moc* lub *dobrobyt*. W Ps 62,11 słowo to zostało przetłumaczone jako *bogactwo*, a w *Księdze Jozuego* zostało użyte w odniesieniu do *dzielnych* mężczyzn (zob. Joz 1,14). Boaz chwali Rut, nazywając ją *dzielną* (zob. Rt 3,11). W Prz 31,10 występuje gra słów związana z pojęciem bogactwa. Prawdziwe bogactwo to bogactwo charakteru, uczciwości i bojaźni Bożej. Takie bogactwo znacznie przewyższa najcenniejsze materialne skarby.

Jakie dzielne kobiety wywarły wpływ na ciebie? Jak poszerzyłbyś listę cech charakteru, zalet i zdolności pobożnych kobiet?

¹ <http://www.tfdixie.com/parshat/kiteitzei/014.htm>, 16 II 2019 (przyp. red.).

DO DALSZEGO STUDIUM

Kierowanie serca ku niebu. „Chrześcijanie powinni zachować ostrożność i strzec swego serca z całą pilnością. Powinni rozwijać umiłowanie rozmyślania i pielęgnować ducha pobożności. Wielu żałuje czasu na rozmyślania, studiowanie *Pisma Świętego* i modlitwę, jakby czas poświęcony na to był zmarnowany. Chciałabym, abyście wszyscy postrzegali te sprawy w świetle, w jakim Bóg je wam ukazuje, i abyście uczynili Królestwo Niebios waszym priorytetem. Kierowanie serca ku niebu ożywi wszystkie wasze zalety i wesprze w spełnianiu obowiązków. Dyscyplinowanie umysłu, by był zajęty niebiańskimi sprawami, nada żywotność i gorliwość wszystkim naszym działaniom. (...). Jesteśmy karłami w kwestii duchowych osiągnięć”¹.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Wielu chrześcijan znajduje w różnych grupach wsparcia pomoc w strzeżeniu serca przed pokusami. W jaki sposób taka grupa może pomóc chrześcijaninowi w modlitwie, studiowaniu *Biblii* i poleganiu na Duchu Świętym? Dlaczego w niektórych przypadkach profesjonalna pomoc duszpasterska może być niezbędna dla kogoś, kto zмага się z pokusami prowadzącymi do grzechu i nie jest w stanie się im przeciwstawić?

2. Przeczytajcie swoje odpowiedzi na ostatnie pytanie ze środkowej części lekcji. Omówcie, co wynika z waszych odpowiedzi. Jakże wiele wspaniałych darów Bożych, jak śmiech i poczucie humoru, może zostać wypaczonych i wykrzywionych tak, iż staną się szkodliwe!

3. Jakie cechy współczesna kultura podkreśla u kobiety w przeciwieństwie do 31. rozdziału *Księgi Przysłów*? Jak możemy się wystrzegać takiego poniżającego podejścia do kobiet?

4. Jakie ogólne postawy kulturowe wobec życia rodzinnego dominują w twoim społeczeństwie i jak różnią się od biblijnych zasad życia rodzinnego? Czy istnieją też takie postawy kulturowe, które są zbieżne z biblijnymi zasadami? Jeśli tak, to jakie i jak możesz je wykorzystać, by wzmacniać swoją rodzinę?

¹ Ellen G. White, w: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, Hagerstown 1977, t. III, s. 1157.